

TL 4066 Kuzeyin Az Nüfuslu Halkları ve Arktik

Öğretim Üyesi: Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Can TEZİÇ.

Hafta 1.

Ders Tanıtımı:

Bu dersin amacı Sibiryada ve Arktik bölgedeki etnik ve alt-etnosların oluşumunda Tunguz soy gruplarının rolünü Evenler, Dolganlar ve Geyik Yetiştiricisi Yakutlar örneğinde incelemektir. Bu makalede üzerinde durulan konu konar göçer hayat tarzından yerleşik hayata geçiş süreci sadece hayat tarzında bir değişiklik olmayıp aynı zamanda soy aidiyetinden etnik aidiyete de geçiştir. Bu makalede bu geçiş süreci konstrüktivist bakış açısı ile incelenmiştir.

Ders Döneminin kısaca gözden geçirilmesi:

V.A Tugolukov'un Tunguzların farklı etnografik grupları üzerinde yapmış olduğu çalışmalar neticesinde - bir halk, bir çok isim (narod adın – nazvaniye mnogo) şeklinde yapmış olduğu değerlendirmeyi konar göçer yaşam tarzı içerisinde şekillenen soy aidiyetleri ile yerleşik hayat tarzına geçiş süreci içerisinde gelişen etnik aidiyetler arasındaki geçişkenliğin bir yansıması şeklinde okumaktayız (Teziç 2014: 77).

V.A Tugolukov'un bu olgusal yaklaşımı bize sosyal bir geçişkenlik sürecinin yanında teorik bağlamda da bir geçişkenliği işaret etmektedir. Konar göçer yaşam biçiminin coğrafya algısının Rus idari sistemi tarafından yeniden şekillendirilmesi aynı zamanda şekillenen coğrafyanın, bu bölgenin yerlileri için yeniden anlamlandırılmasına yol açmaktadır. Bu anlamsal transformasyon süreci

beraberinde soy aidiyetlerinden etnik aidiyetlere geçişi de beraberinde getirmiştir.

Bu çalışmanın amacı geniş bir coğrafya içerisinde yayılmış Tunguz soy gruplarının gerek kendi geçirmiş oldukları gerekse yaşadıkları coğrafyanın geçirmiş olduğu sosyal ve siyasal dönüşüm süreci içerisinde Sibirya'nın farklı etnik gruplarının ve alt-kültürlerinin (Evenler, Dolganlar, Geyik Yetiştiricisi Yakutlar, Ohotsk Kamadalları, Yaya ve Geyik Yetiştiricisi Tunguz soy gruplarının oluşturmuş oldukları bölgesel gruplar) oluşum süreçlerindeki yerlerini primordialite olgusu ve coğrafya teorilerini bir arada değerlendiren bir teorik perspektiften okumaktır.

Dönem Sonunda Ulaşılacak Nokta:

Dönem sonunda yapılan çalışmalar sonucunda Tunguz soy gruplarının tarih sahnesinde ortaya çıkış süreçlerine ve Sibirya'nın geniş coğrafyasına yayılış sürecine baktığımızda dinamik bir yapıya sahip olduklarını göreceğiz. Konar göçer yaşam tarzının kuralları çerçevesinde gelişen yüz yüze ilişkiler soy grupları etrafında oluşmaktadır. Tunguzların farklı dönemlerde yapmış oldukları farklı gler sonucunda yerli soy grupları ile karışmışlar ve bu ilişkiler sonucunda birbirleri ile temas kuran grupların geniş nesilleri, içerisine doğdukları ve yüz yüze ilişkiler geliştirdikleri yeni toplum tasavvurları geliştirmişlerdir. Bu değişimin sonucunda bölgedeki soy grupları kendilerine özgü bölgesel etnografik örüntüler ortaya çıkarmışlardır.

Diğer taraftan bölgenin Rus imparatorluğuna katılması ile birlikte yaşanan derin dönüşümün sonucunda bölgede hayat tarzı değişirken yüz yüze ilişkilerin içeriğide değişmiştir. Rus İmparatorluğunun idari yapılanması içerisinde yeni etnosların oluşacağı coğrafyalarında (mekânların) sınırları çizilmiş oldu. Bu

idari sınırlar içerisinde farklı soy gruplarının bir araya gelerek yeni homojen yapılar oluşturmaları ve yeni nesillerin içerisinde doğdukları (yüz yüze ilişkiler temelinde) toplum tasavvurlarının inşasının da imkanının önünü açmıştır.

Temel Kaynak

Teziç M.C. Sibirya’da Etnosların ve Alt-Etnosların Oluşumunda Tunguz Soy Gruplarının Rollerini (Evenler, Dolganlar ve Geyik Yetiştiricisi Yakutlar) // Научное обозрение Саяно-Алтая. 2015 № 4 (12). S. 21-35.

Yardımcı Kaynaklar

Barth, F. (1969). *Ethnic groups and boundaries the social organization of culture difference*, Boston: Little Brown.

Boronoyev, A.O. (2007). Territorial’naya mental’nost’ I problemi sotsiokul’turnogo razvitiya regiona, (Pod redakstiey d-r filoz. nauk professor. Boronoeva A.O) *Sibirskaya mental’nost’ I problemi sotsiokul’turnogo razvitiya regiona*, St. Petersburg: Asterion s.8-17.

El’nitskiye, K. (1895). *Inorodtsı sibiri i sednyeaziatskih vladniye Rossii etnografiçeskiye oçerki*, St. Petersburg, İzdaniye D.D. Poluboyarikova.

Evstigneev, Yu.A. (2003). *Rossiyaskaya Federatsiya narodu i ih podrazdeleniya – kratkiye etnologiçeskiye spravoçik*, İzdatel’stvo St. Peterburgskogo universiteta.

Fenton, S (2003). *Ethnicity*, Polity Press Black well Publishing Ltd.

Gumilyev, L.N. (2006). *Etnogeneza . biosfera zamli*, Moskova: Ast; Astrel’.